

**Procedury postępowania w sytuacjach
kryzysowych
oraz w przypadku zagrożenia ucznia
demoralizacją
w Szkole Podstawowej nr 3 im. J.
Korczaka
w Ostrowi Mazowieckiej**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Statut Szkoły Podstawowej nr 3 im. Janusza Korczaka w Ostrowi Mazowieckiej

Forma zapoznania się z obowiązującymi procedurami.

1. Z obowiązującymi procedurami zostają zapoznani rodzice - podczas zebrań oraz uczniowie - podczas zajęć z wychowawcą.
2. Znajomość procedur zostaje poświadczona pisemnie.

I. PROCEDURA

Zagrozenie pożarem, wybuchem i zatruciem.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba powiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (Policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe).
5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.

II. PROCEDURA

Stwierdzenie na terenie szkoły podejrzanych przedmiotów lub substancji nie będących w posiadaniu uczniów.

Za podejrzane należy uznać przedmioty lub substancje o nieznanym pochodzeniu, np. przypominające narkotyki, materiał wybuchowy, żrący, nieznaną substancję chemiczną. itp.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły zabezpiecza tymczasowo dostęp uczniów do miejsca, w którym znaleziono przedmioty lub substancje podejrzane.
2. Nauczyciel lub upoważniony pracownik szkoły zawiadamia dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły oddelegowuje pracownika szkoły do zabezpieczenia miejsca zdarzenia do czasu przybycia odpowiednich służb.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniony pracownik szkoły zawiadamia odpowiednie służby: Policję, Straż Pożarną i wydaje decyzję o ewentualnej ewakuacji uczniów z budynku szkoły.

III. PROCEDURA

a) Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów.

Zwierzę bez opieki właściciela na terenie szkoły.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje dzieci od zwierzęcia (dzieci nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku na polecenie nauczycieli dyżurujących wracają do budynku szkoły).
2. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia pracownika obsługi.
3. Pracownik obsługi informuje dyrekcję szkoły i podejmuje działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia.
4. Pracownik obsługi lub osoba wyznaczona przez dyrektora wzywa Straż Miejską, ewentualnie służby weterynaryjne.

b) Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie szkoły lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia pracowników obsługi lub dyrektora szkoły.

2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia Policję lub Straż Miejską.

IV. PROCEDURA

Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga.
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę lub pedagoga.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych sprawcy oraz dyrekcję szkoły, którzy ustalają sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

V. PROCEDURA

Kradzieże na terenie szkoły

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
3. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, a w przypadku jego nieobecności pedagogowi.
4. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.
5. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.

Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia , sposób ukarania sprawcy.

6. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
7. W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informują rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego i sprawcy.

Postanowienia dodatkowe:

- Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, nie związane z procesem dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńczym / np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, gry elektroniczne, zabawki , itp./.
- Na lekcji wychowania fizycznego rzeczy pozostawione są w szatni i zamykane na klucz, a uczniowie nie mają prawa podczas lekcji wchodzić do szatni.

VI. PROCEDURA

Posiadanie przez uczniów narzędzi, przedmiotów i substancji niebezpiecznych oraz substancji uzależniających

Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje:

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące, narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, tzw. „dopalacze”.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działanie zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w sekretariacie, gabinecie pedagoga lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).

2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia wychowawcę, pedagoga, a w uzasadnionych sytuacjach dyrektora szkoły.

3. Wychowawca bądź pedagog odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o groźnym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.

4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, wzywa ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddaje przedmiot oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to narkotyk, substancja lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu dyrektora szkoły, pedagoga lub interweniujący nauczyciel wzywa policję.

VII. PROCEDURA

Wypadek podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych

Wypadek ucznia – nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, „zielona szkoła” itp.).

1. Nauczyciel będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, wzywa pielęgniarkę szkolną, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.
2. Nauczyciel lub pielęgniarka szkolna o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku również dyrektora szkoły.
3. Nauczyciel informuje o okolicznościach wypadku pielęgniarkę, która sporządza protokół wypadku.
4. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałe dzieci z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin przez zespół powypadkowy.
5. O każdym wypadku ciężkim dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący i współpracującego ze szkołą pracownika służby bhp.
6. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.

7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

VIII. PROCEDURA

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia, zasłabnięcie

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia – gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby informuje sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia o konieczności wezwania pielęgniarki szkolnej.

2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców dziecka oraz ustala dalszą opiekę nad dzieckiem.

3. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację powiadamia rodziców/prawnych opiekunów i ustala sposób odebrania dziecka ze szkoły.

4. Do momentu odebrania przez rodziców/ opiekunów prawnych lub przyjazdu pogotowia uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie dziecka nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły, rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.

IX. PROCEDURY

Używanie przez uczniów substancji odurzających i uzależniających

(alkohol, narkotyki, leki psychotropowe, tzw. dopalacze itp.)

a. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od innych dzieci .
2. Nauczyciel informuje o zdarzeniu pedagoga, wychowawcę lub dyrektora szkoły.
3. Pedagog, wychowawca lub dyrektor informuje rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i wzywa do szkoły. W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z rodzicami /prawnymi opiekunami, zawiadamia policję.
4. W przypadku istnienia podejrzenia o zagrożeniu zdrowia i życia ucznia pedagog lub dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia i policję.
5. Pedagog odnotowuje zdarzenie w dokumentacji pedagoga szkoły.
6. Wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.

Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach zażywania środków odurzających, formie ukarania ucznia.

7. W uzasadnionym przypadku pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia policję.

b. Postępowanie w sytuacji posiadania bądź stwierdzenia palenia papierosów (e-papierosów) przez ucznia

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot papierosa (e-papierosa) i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców /prawnych opiekunów ucznia oraz odnotowuje fakt w dokumentacji wychowawcy klasy.
3. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
4. Jeżeli stwierdzono, że uczeń palił papierosy (e-papierosy) dyrektor szkoły zgłasza to zdarzenie na policję.

Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach palenia tytoniu, formie ukarania ucznia.

X. PROCEDURA

Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki szkolnej na terenie miasta i poza miejscem zamieszkania

1. Opiekun grupy/ kierownik wycieczki ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia:
 - a) poza miejscem zamieszkania poszukiwanie podejmuje kierownik wycieczki, a grupa z opiekunami pozostaje w ustalonym miejscu
 - b) w miejscu zamieszkania opiekun grupy zapewnia pozostałym dzieciom opiekę a sam bezzwłocznie podejmuje poszukiwania.
2. Po odnalezieniu ucznia opiekun grupy/ kierownik wycieczki:
 - wyjaśnia przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji,
 - uświadamia odnalezionej osobie konsekwencje jej zachowania,
 - jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela uczniowi upomnienia,

- jeśli oddalenie było świadome – przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o sposobie ukarania,
 - informuje rodziców/ opiekunów prawnych.
3. Jeśli poszukiwania ucznia są bezskuteczne, opiekun/kierownik grupy informuje policję, dyrektora szkoły i rodziców/opiekunów prawnych.
4. Jeśli oddalenie od grupy będzie się powtarzało, uczestnictwo ucznia w następnej imprezie turystycznej zostaje zawieszane.

XI. PROCEDURA

Nieodebrane dziecko ze świetlicy szkolnej przez rodziców/ opiekunów i samowolne oddalenie się dziecka ze świetlicy

a. Samowolne oddalenie się dziecka ze świetlicy

1. Nauczyciel świetlicy ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia, odnotowuje w dokumentacji jego nieobecność. W przypadku, jeśli pełni opiekę jednoosobowo, powiadamia o fakcie dyrekcję szkoły.
2. Po odnalezieniu ucznia nauczyciel udziela mu upomnienia i informuje o konsekwencjach złamania zasad regulaminu oraz informuje o zaistniałym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych oraz wychowawcę klasy.
3. W przypadku nieodnalezienia dziecka nauczyciel świetlicy informuje o fakcie rodziców /opiekunów prawnych, dyrektora.
4. Jeśli dalsze poszukiwania podjęte przez szkołę i rodziców nie przynoszą oczekiwanego rezultatu, dyrektor szkoły lub rodzic/opiekun prawny powiadamia policję.

5. Jeżeli zachowanie powtarza się nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i wychowawcę klasy, którzy w porozumieniu z rodzicami podejmują działania zapobiegawcze.

b. Uczeń nieodebrany ze świetlicy

1. Nauczyciel świetlicy kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka, ustala przyczyny zdarzenia i zapewnia dziecku opiekę do czasu ich przybycia.
2. Nauczyciel świetlicy przypomina rodzicom/opiekunom prawnym, że są zobowiązani do punktualnego odbioru dziecka ze świetlicy.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi nauczyciel podejmuje decyzje o powiadomieniu policji. Nauczyciel zapewnia w tym czasie dziecku opiekę.
4. Jeżeli sytuacja powtarza się nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i dyrektora szkoły, którzy rozpoznają sytuację i podejmują dalsze przewidziane prawem działania.

XII. PROCEDURA

Brak kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia

1. W przypadku, gdy rodzic/opiekun prawny nie kontaktuje się z wychowawcą w czasie wyznaczonym, wychowawca prosi rodzica/ opiekuna prawnego o przybycie do szkoły, wykorzystując różne formy nawiązywania kontaktu z rodzicem: wpis do zeszytu wychowawczego, kontakt telefoniczny. Podjęte działania dokumentuje w dzienniku lekcyjnym.
2. W przypadku braku reakcji ze strony rodzica/ opiekuna prawnego pedagog wysyła list polecony za potwierdzeniem odbioru.
3. W przypadku, gdy rodzic/ opiekun prawny nadal nie reaguje na wezwanie, wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem szkoły podejmuje dalsze przewidziane prawem działania.

XIII. PROCEDURA

Zachowanie uniemożliwiające prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników i nauczycieli, głośne rozmowy, chodzenie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.)

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców/ opiekunów ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią notatkę do zeszytu korespondencji lub zeszytu przedmiotowego. Na kolejnej lekcji kontroluje fakt zapoznania się rodzica z notatką.
2. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel powiadamia pedagoga
lub dyrektora szkoły poprzez skierowanie do sekretariatu ucznia z klasy.
3. Nauczyciel prowadzący zajęcia informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę
w dzienniku lekcyjnym.

4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami / opiekunami prawnymi i wymierza kary zgodnie z WZO.

5. W przypadku braku poprawy zachowania wychowawca w porozumieniu i w obecności nauczyciela prowadzącego i pedagoga przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami/opiekunami prawnymi.

W przypadkach trudnych konsultuje się z zespołem wychowawczym w celu podjęcia działań zmierzających do zdyscyplinowania ucznia.

XIV. PROCEDURA

Postępowanie w sytuacji zachowania agresywnego wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz osób przebywających w szkole

a. Zachowania agresywne uczniów i innych osób nieletnich w stosunku do rówieśników

1. Nauczyciel szkoły przerywa zachowanie agresywne, którego jest świadkiem i jeżeli jest taka możliwość przeprowadza wstępną rozmowę z uczniem i ustala okoliczności zdarzenia.

2. Nauczyciel informuje wychowawcę o zdarzeniu i wstępnych ustaleniach, a w uzasadnionych przypadkach pedagoga.

3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, sporządza notatkę w dzienniku lekcyjnym i wymierza karę stosowną do zaistniałej sytuacji, zgodną ze statutem szkoły.

4. Wychowawca informuje poprzez wpis do zeszytu informacyjnego rodziców/ opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu i formie wymierzonej kary.

5. Jeżeli zachowania agresywne powtarzają się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który podejmuje inne działania:

- przeprowadza rozmowę interwencyjną w obecności rodziców

- wnioskuje o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań.

Pedagog sporządza z podjętych działań notatki umieszczone w dokumentacji pedagoga.

6. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny

w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego

o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

b. Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa, (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.)

1. Nauczyciel niezwłocznie informuje o zdarzeniu pedagoga oraz dyrektora szkoły i jeśli jest to możliwe, zatrzymuje i przekazuje sprawcę. Dyrektor szkoły wzywa policję.

2. Nauczyciel zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa

i przekazuje policji.

3. Pedagog w porozumieniu z nauczycielem lub wychowawcą ustala wstępnie okoliczności czynu, świadków zdarzenia i przekazuje te informacje policji.

4. Pedagog powiadamia rodziców / opiekunów prawnych ucznia- sprawcy i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.

5. Pedagog jest obecny podczas wykonywania czynności przez policję przewidzianych prawem.

6. W sytuacjach wyjątkowych(zagrożenie życia, nieobecność dyrektora i pedagoga w godzinach zajęć popołudniowych w szkole, zajęć poza szkołą) nauczyciel bezzwłocznie powiadamia o przestępstwie (zdarzeniu) policję.

c. Postępowanie w przypadku agresji ucznia wobec nauczyciela, pracownika szkoły, innych osób dorosłych przebywających w szkole.

1. Nauczyciel/ pracownik szkoły/ inna osoba informuje o zdarzeniu pedagoga lub dyrektora szkoły.
2. Pedagog ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia. Sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
3. Pedagog wzywa do szkoły rodziców / opiekunów prawnych ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.
4. W uzasadnionych przypadkach pedagog szkoły wnioskuje o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań.
5. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego.
6. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora, w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

XV. PROCEDURA

Postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy lub zapewnia jej udzielenie, wzywa pielęgniarkę, a w razie konieczności karetkę pogotowia.
2. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga oraz rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia policję i ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. Uzyskane informacje przekazuje policji i rodzicom/prawnym opiekunom. Z podjętych działań sporządza notatkę umieszczoną w dokumentacji pedagoga.

a. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę

z dzieckiem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.

3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania i wskazuje formy pomocy.

4. Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice/opiekunowie prawni dziecka.

5. Jeżeli podejrzenia potwierdzają się lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, pedagog wdraża procedurę Niebieskiej Karty lub informuje policję i sąd rodzinny.

Sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie informuje kuratora.

b. Postępowanie wobec ofiar i sprawców cyberprzemocy

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga.

2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, udziela jej wsparcia i porady, ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

3. Wychowawca i pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpieczają dowody i jeżeli to możliwe, ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni).

5. Jeżeli sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, wychowawca postępuje zgodnie z zasadami oceny negatywnego zachowania zawartymi w WZO.

6. W innych przypadkach pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia policję. Sporządza notatkę przechowywaną w dokumentacji pedagoga.

7. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

Procedury reakcji na zagrożenie bezpieczeństwa cyfrowego:

1. Rozmowa uczestnika zdarzenia z kierownictwem szkoły	2. Powiadomienie rodziców/ opiekunów poszkodowanego dziecka	3. Działania wychowawcze i wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy	4. Powiadomienie Policji/ sądu rodzinnego w przypadku naruszenia prawa	5. Udzielenie uczestnikom zdarzenia wsparcia psychologicznego
--	---	--	--	---

c. Wystąpienie przypadku pedofilii w szkole

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

- w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego,
- w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji,
- następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu,
- wychowawcy klas oraz pedagodowie szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie,

- w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania,
- wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia),
- dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
- wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia,
- dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/ucznie

XVI. WCZESNE ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY

Jednym z podstawowych narzędzi nauczyciela, w rozpoznawaniu przemocy w klasie, czy w szkole jest obserwacja. Narzędzie pozornie proste, jednak w przeładowanych liczebnie szkołach często trudne do skutecznego stosowania. Niemniej obserwacja właśnie pozwala na zauważenie, czy zdiagnozowanie pierwszych oznak zmian zachowania uczniów, nastroju panującego w klasie, czy składu grup rówieśniczych. Niepokojące sytuacje, które powinny zwracać naszą uwagę zawsze, to wszelkie zmiany zachowania uczniów, nie będące chwilowymi, związanymi choćby z obniżeniem nastroju, czy słabszym momentem w ciągu dnia, czy tygodnia. Zwracajmy uwagę na osoby osamotnione, wycofane, spóźniające się do szkoły czy na lekcję, szukające swoich rzeczy, spędzające przerwy osobno, będące obiektem kpin, poszturchiwane w różnych sytuacjach.

Wśród oznak rozpoznania mobbingu w szkole można wymienić, choćby:

- ✓ Przezywanie, upokarzanie, wyśmiewanie, wyszydzanie, zastraszanie, zakrzykiwanie, grożenie;
- ✓ Zaczepianie, popychanie, szturchanie;
- ✓ Dzieci takie wciąganie w kłótnie i bójki, w których są stroną słabszą, nie bronią się, lecz próbują uciec lub się wycofać (często płacząc);
- ✓ Zabieranie przyborów szkolnych, ubrań, pieniędzy i innych rzeczy;
- ✓ Siniaki, zadrapania, podarte ubrania;
- ✓ Spóźnianie się do szkoły, do klasy po przerwie;
- ✓ Zmiana drogi do domu lub do szkoły, żeby ominąć prześladowców;
- ✓ Częste szukanie swoich rzeczy;
- ✓ Zgłaszanie objawów psychosomatycznych (ból brzucha, głowy);

- ✓ Samotne spędzanie przerw; wykluczenie z grupy;
- ✓ Nasiloną niepewność, nerwowość;

Przykładowe oznaki przemocy rówieśniczej pozwalające rodzicom rozpoznać to zjawisko u dzieci:

- ✓ Wracanie do domu w podartych ubraniach, zniszczone rzeczy;
- ✓ Brak odwiedzin kolegów; brak zaproszeń na urodziny;
- ✓ Lęk przed szkołą – np.: oporne wychodzenie do szkoły;
- ✓ Uskarżanie się na objawy psychosomatyczne – bóle głowy, bóle brzucha;
- ✓ Kłopoty ze snem;
- ✓ Częste prośby o pieniądze lub ich kradzież w domu;

Przykładowe cechy charakteryzujące sprawców przemocy¹:

- ✓ Łatwo się irytują, szydzą z innych, celowo mówią rzeczy, które mogą kogoś zranić,
- ✓ grożą, wyśmiewają się, popychają innych, szturczą, biją, znęcają się, niszczą cudze rzeczy.
- ✓ Mają potrzebę dominowania i tyranizowania innych, chętnie uciekają się do przemocy i groźby, dążą do realizacji swojej woli za wszelką cenę. Chełpią się swoją faktyczną lub wyimaginowaną władzą nad pozostałymi uczniami.
- ✓ Są porywczy, impulsywni, cechuje ich niski próg frustracji, mają trudności z przystosowaniem się do panujących norm i zasad. Aby osiągnąć korzyści, chętnie oszukują.
- ✓ Ogólnie są zbuntowani, nieposłuszni i agresywni.
- ✓ Sprytnie wykręcają się z trudnych sytuacji.
- ✓ Mają opinię twardych. Nie współczują dręczonym uczniom. Mają dość wysokie mniemanie o sobie.
- ✓ Stosunkowo wcześnie zaczynają łamać normy prawne i społeczne.

SKUTECZNE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE ZAPOBIEGAJĄCE ROZWOJOWI I ESKALACJI PRZEMOCY

Bardzo ważnym aspektem jest tu stwarzanie przestrzeni do odnoszenia sukcesów. Pamiętajmy,

że dla każdego z nas pojęcie sukcesu będzie wiązało się z czymś innym. Dla dzieci w wieku szkolnym poczucie sukcesu będzie wciąż tożsame z uznaniem ze strony dorosłego, zatem nauczyciela i rodzica. Dlatego bacznym nauczyciel będzie wiedział, jakie zadania powierzyć swoim uczniom, żeby mogli odnieść sukces, przeżyli dumę i radość. To z kolei przyczyni się do podniesienia samooceny oraz poczucia własnej wartości. Jeżeli wśród uczniów panuje przekonanie, że szkoła jest miejscem przyjaznym, w którym doświadczą się sukcesów i wsparcia, łatwo buduje się atmosfera zaufania oraz poczucie przynależności do społeczności szkolnej, więzi i tożsamości, czy też poczucie sprawstwa, czyli wpływu na jakość uczenia się. Więzy i poczucie przynależności uważane są na czynniki najbardziej chroniące przed agresją.

Nieskuteczne metody (efektywne doraźnie) wobec przemocy rówieśniczej:

- ✓ zaprzeczanie zjawisku przemocy w klasie (w szkole), uznawanie, że „nic poważnego się nie dzieje” , „czas zrobi swoje”
- ✓ straszenie groźnymi karami za przemoc (bez podejmowania żadnych działań profilaktycznych) i zachowywanie złudzenia pełnej kontroli;
- ✓ presja na szybkie zawarcie zgody i zakończenie sprawy między sprawcami i ofiarami aktów przemocy („przeproście się i podajcie sobie ręce”);
- ✓ zmuszanie ofiar/y aktu przemocy do konfrontacji ze sprawcą/ami bez należytego wsparcia (wywoływać może lęk i wycofanie z oskarżeń);
- ✓ unikanie konfrontacji sprawcy aktu przemocy ze szkodami wyrządzonymi ofierze („ochrona” sprawcy przed rozumieniem znaczenia czynu i koncentracja wyłącznie na karaniu);
- ✓ nadmierne wypytywanie ofiar/y aktów przemocy o to, jakie jej zachowania doprowadziły do ataku (prześladowań) ze strony sprawcy (nieświadome obwinianie, „robienie ofiary z ofiary”).

Jakie działania może podjąć szkoła, by stać się miejscem profilaktyki zachowań niepożądanych?

Po pierwsze REAGUJ! Brak reakcji utrwała zachowania przemocowe w szkole.

„Sprawca przemocy może nie doświadczać przykrych emocji lub myśli związanych ze stosowaniem przemocy, ponieważ nie identyfikuje swoich zachowań w ten sposób (dla niego to żart, zabawa); BRAK REAKCJI ZE STRONY OTOCZENIA POCZYTUJE JAKO PRYZWOLENIE, ZACHĘTĘ.

Brak reakcji odczytywany bywa przez ofiary jako ZGODA OGÓLU NA TAKIE ZACHOWANIE”.